

Sprawdź swoje prawa w opiece zdrowotnej

16 grudnia 2023

Warto znać swoje prawa, kiedy korzystamy z opieki zdrowotnej. Każdy pacjent, który uważa, że został źle potraktowany, może zwrócić się z prośbą o interwencję do Rzecznika Praw Pacjenta. To oczywiście nie wyklucza ani drogi sądowej, ani ścieżki przewidzianej w systemie odpowiedzialności zawodowej poszczególnych zawodów medycznych.

Prawa pacjenta to zbiór praw, które przysługują pacjentom w trakcie diagnozowania i leczenia. Przy czym bez znaczenia jest czy dzieje się to w publicznej, czy prywatnej opiece zdrowotnej. Aktem prawnym, który reguluje te kwestie, wprowadza katalog praw pacjenta, jest „Ustawa o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta”.

Oprócz konkretnych praw ustawa ta zawiera regulacje dotyczące możliwości dochodzenia odszkodowania i zadośćuczynienia, a także sposobów zgłaszania skarg na nieprawidłowości w opiece zdrowotnej.

„Każdy pacjent bez względu na narodowość, status materialny, wiek, płeć ma prawo do świadczeń zdrowotnych udzielanych z należytą starannością, odpowiadających wymaganiom aktualnej wiedzy medycznej. Jest to podstawowe, wyjściowe prawo pacjenta. Wszystkie pozostałe prawa służą tak naprawdę realizacji tego pierwszego, podstawowego. Ten katalog jest szeroki i obowiązuje wszystkie podmioty lecznicze, które realizują świadczenia na terenie kraju” – mówi Grzegorz Błażewicz, zastępca Rzecznika Praw Pacjenta.

Pomoc w nagłych przypadkach

W stanie nagłym – jeśli jest bezpośrednio zagrożone zdrowie

lub życie – masz prawo do natychmiastowego otrzymania pomocy medycznej, bez skierowania. Takie prawo ma także kobieta w czasie porodu.

Pacjent może też żądać, aby lekarz udzielający świadczeń zdrowotnych zasięgnął opinii innego lekarza lub zwołał konsylium lekarskie. Lekarz może odmówić zasięgnięcia opinii innego lekarza, jeżeli uzna to za bezzasadne. W takiej sytuacji żądanie oraz odmowa lekarza powinny zostać odnotowane w dokumentacji medycznej, do której pacjent ma dostęp.

Prawo do informacji

Każdy, kto ukończył 16 lat, ma prawo uzyskać od lekarza przystępną informację o swoim stanie zdrowia, rozpoznaniu, proponowanych oraz możliwych metodach diagnostycznych i leczniczych, oraz dających się przewidzieć następstwach (dla zdrowia i życia) zastosowania albo zaniechania określonych czynności medycznych. Lekarz powinien dokładnie wyjaśnić, na czym będą polegały przeprowadzane zabiegi i badania oraz w jakim celu zleca dany lek. Pacjent ma także prawo do informacji o wynikach przeprowadzonych badań. Jeśli za dane świadczenie musiałby częściowo lub w całości zapłacić, lekarz powinien to wyraźnie zaznaczyć.

Pamiętaj, można pytać o wszystko do momentu, aż przekazywana informacja będzie zrozumiała.

Jeżeli nie chcesz być informowany o swoim stanie zdrowia, masz prawo zrezygnować z tych informacji – ze wskazaniem, czy rezygnujesz ze wszystkich informacji, czy tylko z niektórych. Lekarz ma obowiązek uszanować wolę pacjenta.

Lekarz ma obowiązek, w sposób zrozumiały, przekazać informacje dotyczące podejmowanych działań, także dziecku – w stopniu uwzględniającym dziecka dojrzałość. Jeśli dziecko skończyło 13 lat, lekarz ma obowiązek wysłuchania stanowiska dziecka w sprawie proponowanych diagnostyki i leczenia. Zgody na

diagnostykę lub leczenie dziecka udzielają jednak jego opiekunowie prawni, a w razie ich braku lub specyficznych sytuacji, gdy dochodzi do konfliktu między lekarzem a opiekunami prawnymi – sąd rodzinny.

Kiedy lekarz nie chce leczyć

Lekarz może nie podjąć lub odstąpić od leczenia, o ile nie zachodzi przypadek niecierpiący zwłoki, a brak udzielenia pomocy medycznej nie stanowi niebezpieczeństwa: utraty życia, ciężkiego uszkodzenia ciała, ciężkiego rozstroju zdrowia oraz innego przypadku niecierpiącego zwłoki. Odstąpienie od leczenia nie może być dla pacjenta zaskoczeniem, powinien zostać poinformowany o tym odpowiednio wcześniej. Ma wtedy prawo uzyskać informację i wskazanie, u jakiego innego lekarza lub w jakim innym szpitalu czy przychodni ma realną możliwość kontynuowania leczenia.

Każda osoba, która uważa, że z jakiegoś powodu została źle potraktowana w PÓZ-ecie, w ambulatoryjnej opiece specjalistycznej, w szpitalu, w prywatnej przychodni – może zwrócić się o pomoc do Biura Rzecznika Praw Pacjenta. Można to zrobić w każdy możliwy sposób: zadzwonić, napisać w sposób tradycyjny, wysłać maila, skontaktować się na czacie lub poprzez kanały społecznościowe. „Zapewniam, że zrobimy wszystko, żeby się z taką osobą skontaktować i udzielić jej adekwatnej pomocy” – zapewnia Grzegorz Błażewicz, Zastępca Rzecznika Praw Pacjenta.

Do podstawowych obowiązków rzecznika praw pacjenta należy prowadzenie postępowań wyjaśniających na terenie kraju. Rzecznik prowadzi też postępowania w sprawach praktyk naruszających zbiorowe prawa pacjenta. Reprezentuje pacjentów w sądach powszechnych, cywilnych.

Skargę (na konkretną osobę, placówkę medyczną) można też złożyć w sądzie cywilnym, a w sytuacji, gdy podejrzewamy, że doszło do przestępstwa, w prokuraturze. Profesjonalistę

medycznego (lekarza czy pielęgniarkę) można też zaskarżyć u rzecznika odpowiedzialności zawodowej – w zakresie złamania regulacji kodeksu etycznego danego zawodu.

Wybrane prawa

1. Masz prawo do bezpłatnych świadczeń opieki zdrowotnej.
2. Masz prawo do poszanowania godności i intymności.
3. Masz prawo do wyczerpującej i zrozumiałej informacji o swoim stanie zdrowia.
4. Masz prawo do zachowania tajemnicy informacji na Twój temat.
5. Masz prawo do wyrażenia zgody na udzielenie świadczeń zdrowotnych.
6. Masz prawo do dostępu do dokumentacji medycznej dotyczącej Twojego stanu zdrowia oraz udzielonych świadczeń zdrowotnych.
7. Masz prawo do poszanowania Twojego życia prywatnego i rodzinnego.
8. Masz prawo do opieki duszpasterskiej.
9. Masz prawo do zgłoszenia sprzeciwu wobec opinii albo orzeczenia lekarza.
10. Masz prawo do dochodzenia swoich praw.
11. Masz prawo do zgłaszania niepożądanych działań produktów leczniczych.
12. Masz prawo do przechowywania rzeczy wartościowych w depozycie.

W „Ustawie o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta znajdziesz” prawa pacjenta, zasady udostępniania dokumentacji medycznej, obowiązki w zakresie praw pacjentów podmiotów

udzielających świadczeń zdrowotnych, kompetencje i zasady powoływania Rzecznika Praw Pacjentów, sposoby postępowania przy naruszeniu zbiorowych praw pacjentów, tryb i zasady przyznawania odszkodowań oraz zadośćuczynienia w przypadku zdarzeń medycznych.

Jeżeli masz poczucie, że naruszono Twoje prawa jako pacjenta, skontaktuj się z Biurem Rzecznika Praw Pacjenta. Zadzwoń na bezpłatną infolinię 800 190 590 czynną od poniedziałku do piątku w godzinach od 8.00 do 18.00. Wyślij wiadomość na adres: kancelaria@rpp.gov.pl. Wyślij pismo z opisem sytuacji na adres: Rzecznik Praw Pacjenta, ul. Młynarska 46, 01-171 Warszawa. Skontaktuj się za pośrednictwem czatu, który dostępny jest na stronie RPP gov.pl/web/rpp, w zakładce „Kontakt”.

Opracowanie: Monika Wysocka

Na podstawie: Gov.pl

Źródła informacji: „Serwis Zdrowie”, PAP-MediaRoom.pl